

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES
EXAMINATION: MAY – 2024
SECOND SEMESTER

Subject: Study of Ideas and Institutions in Ancient and Medieval India (HC22-201)

Date: 03/06/2024

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions: 1) All questions are compulsory.

- Q. 1) Answer in details following questions. (Any One) (20)**
1. Explain with examples the various types of sources of Ancient and Medieval India.
 2. Examine the nature of evolution of state in Mughal India.
- Q. 2) Answer of the following questions. (Any Three) (30)**
1. Take a review of the religious ideas of Indian society from early Vedic to Later Vedic stage.
 2. Critically evaluate Kautilya's Arthashastra as source for Understanding the nature of state Mechanism in Ancient India.
 3. Explain the socio- cultural conditions that Necessitated the rise of New religious sects in the sixth century B.C.
 4. Examine the Bhakti Movement as an attempt to bring social Harmony.
 5. Examine the Salient features of the Vijayanagara State as a Medieval regional state.
 6. Describe the Salient features of Indo-Islamic art and architecture stating examples.
- Q. 3) Write Short notes. (Any Two) (10)**
- a) Varnashrama Dharma
 - b) Sufism
 - c) Watandari System
 - d) Din-I -Ilahi

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

- प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (२०)**
१. प्राचीन व मध्ययुगीन भारताच्या इतिहास लेखनासाठी वापरल्या जाणाऱ्या विविध ऐतिहासिक साधनांचे प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.
 २. मुघल काळात राज्यसंस्थेचा विकास कसा झाला याचे परीक्षण करा.
- प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (३०)**
१. भारतीय समाजातील प्रारंभिक वैदिक कालखंडापासून उत्तर वैदिक कालखंडापर्यंतच्या धर्मकल्पनांचा आढावा द्या.
 २. प्राचीन भारतातील राज्यव्यवस्थेचे स्वरूप समजून घेण्यासाठी कौटिल्याचा अर्थशास्त्राचा ऐतिहासिक साधन म्हणून कितपत उपयोग होतो. याचे टीकात्मक परीक्षण करा.
 ३. इ.स.पू सहाव्या शतकात नवीन धर्मपंथाचा उदया होण्यास कोणती सामाजिक व सांस्कृतिक परिस्थिती कारणीभूत ठरली, याचे विवेचन करा.
 ४. सामाजिक सुसंवाद साधण्याचा प्रयत्न म्हणून भक्तिपंथाचे परीक्षण करा.
 ५. मध्ययुगीन प्रादेशिक सत्ता म्हणून विजयनगर राज्याच्या गुणवैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.
 ६. भारतीय मुस्लिम कला आणि शिल्पशास्त्राच्या गुण-वैशिष्ट्याचा सोदाहरण परामर्श द्या.
- प्र. ३) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)**
- अ) वर्णाश्रमधर्म
 - ब) सूफीपंथ
 - क) वतनदारी पद्धत
 - ड) दीन-ए-इलाही